

ТЕМА 5
ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЯКІ ПОСЯГАЮТЬ НА ГРОМАДСЬКИЙ
ПОРЯДОК ТА ГРОМАДСЬКУ БЕЗПЕКУ

ПЛАН:

- 1. Кваліфікація та оформлення матеріалів адміністративних правопорушень, які посягають на громадську безпеку**
- 2. Порядок складання матеріалів при виявленні правопорушень, що посягають на громадський порядок**

1. Кваліфікація та оформлення матеріалів адміністративних правопорушень, які посягають на громадську безпеку

Одним із найбільш поширених адміністративних правопорушень, що посягає на громадський порядок, є дрібне хуліганство, відповідальність за яке передбачена ст. 173 КУпАП.

Стаття 173 КУпАП. Дрібне хуліганство

Дрібне хуліганство, тобто нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян та інші подібні дії, що порушують громадський порядок і спокій громадян, -

тягне за собою накладення штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст. 15 КУпАП)
Одна частина	Дрібне хуліганство, тобто нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян та інші подібні дії, що порушують громадський порядок і спокій громадян	Штраф від 3 до 7 н.м.д.г. або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням 20 % заробітку, або адміністративний арешт на строк до 15 діб	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протягом доби	На загальних підставах	За дисциплінарним статутом

Об'єктом дрібного хуліганства є відносини громадського спокою і суспільної моральності. Розглянемо їх більш детально.

Невеликий екскурс в історію питання дозволяє відзначити, що ст. 1 Указу Президії Верховної Ради СРСР від 26.07.1966 року, в якій закріплювалось визначення "дрібного хуліганства", виводила поняття громадського спокою за рамки громадського порядку і розглядала їх у різних площинах. Насправді ж, вони співвідносяться як ціле та частина. Так, якщо будь-яке порушення громадського спокою є завжди порушенням громадського порядку, то далеко не всі порушення громадського порядку можна кваліфікувати як порушення громадського спокою.

Громадський спокій, як один із станів соціальної упорядкованості, пов'язаний з забезпеченням умов, що гарантують нормальну діяльність підприємств, установ, організацій усіх форм власності, суспільну зайнятість в них людей, нормальний відпочинок громадян, нормальний стан побутових відносин і зв'язків, що забезпечують стан соціальної урегульованості. Громадський спокій, таким чином, виступає умовою нормального функціонування будь-якої спільноти членів суспільства – колективів, сімей тощо. У зв'язку з цим, боротьба за забезпечення громадського порядку є насамперед боротьбою за забезпечення стану громадського спокою.

Таким чином, з викладеного вище можна зробити висновок, що громадський спокій є найбільш чітко вираженим об'єктом адміністративно караних посягань на громадський порядок.

Суспільна моральність, як об'єкт дрібного хуліганства, проявляється в даному складі не так чітко, як відносини громадського спокою. Ще в меншій мірі дрібне хуліганство посягає на відносини людської гідності, хоча в деяких випадках останні виступають як основний об'єкт аналізованого правопорушення.

З об'єктивної сторони дрібне хуліганство виражається в нецензурній лайці в громадських місцях, образливому чіплянні до громадян та інших подібних діях, що порушують громадський порядок і спокій громадян. Вказівка закону на "інші подібні дії" дозволяє розглядати як дрібне хуліганство по суті всі дії, що за ступенем суспільної небезпеки не можуть бути кваліфіковані як кримінально каране хуліганство (ч. 1 ст. 296 КК України). Крім того, така вказівка дозволяє "підганяти" під "інші подібні дії" найрізноманітніші відхилення від загальноприйнятих норм поведінки, що пов'язано з серйозними труднощами при кваліфікації відповідних діянь, а іноді з порушенням законності з боку окремих посадових осіб.

Як свідчить правозастосовча практика, найчастіше порушники притягуються до адміністративній відповідальності за дрібне хуліганство скоєне у вигляді:

- нецензурної лайки в громадських місцях;
- дебошу в комунальних квартирах і приватних будинках;
- співання непристойних пісень у громадських місцях;
- привселюдного розповідання непристойних анекдотів;
- появи у громадських місцях у непристойному вигляді;
- справляння природних потреб у громадських місцях.

Цей перелік антигромадських проявів, які можна кваліфікувати як дрібне хуліганство, не є вичерпним і може бути розширеним. Водночас, при аналізі об'єктивної сторони дрібного хуліганства найбільш важливим є правильне вирішення питання про розмежування дрібного, адміністративно караного хуліганства від кримінально караного (ч. 1 ст. 296 КК України). Останнє, передбачає "грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом".

Дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП)	Хуліганство (ст. 296 ККУ)
Умисне порушення громадського порядку	Умисне грубе порушення громадського

або спокою громадян з мотивів явної неповаги до суспільства, що НЕ супроводжувалось особливою зухвалістю або винятковим цинізмом	порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, яке супроводжується особливою зухвалістю або винятковим цинізмом
---	--

Особлива зухвалість.

За ознакою особливої зухвалості хуліганством може бути визнано таке грубе порушення громадського порядку, яке супроводжувалось, наприклад:

- насильством із завданням потерпілій особі побоїв або заподіянням тілесних ушкоджень;
- знущанням над потерпілим;
- знищенням чи пошкодженням майна;
- зривом масового заходу;
- тимчасовим припиненням нормальної діяльності установи, підприємства чи організації, руху громадського транспорту тощо, що особа тривалий час уперто не припиняла.

Винятковий цинізм.

Хуліганством, яке супроводжувалось винятковим цинізмом, можуть бути визнані дії, поєднані з демонстративною зневагою до загальноприйнятих норм моралі, наприклад:

- проявом безсоромності;
- грубої непристойності;
- знущанням над хворим, дитиною, особою похилого віку або такою, яка перебувала у безпорадному стані, та ін.

ВАЖЛИВО!!! Необхідно звернути увагу, що у випадку встановлення у діях особи ознак злочину (за ст. 296 Кримінального кодексу України) матеріали справи передаються до органу досудового розслідування.

Нецензурна лайка – найбільш цинічна лайка, що належить, як правило, до сфери статевих відносин, непристойні висловлювання, в тому числі найогидніші різновиди словесної брутальності.

ВАЖЛИВО!!! Вичерпаного переліку слів, які слід відносити до нецензурної лайки не існує. В кожному конкретному випадку допустимість їх висловлювання та "цензурність" буде встановлюватись поліцейським під час кваліфікації дій особи.

Для правильної кваліфікації дрібного хуліганства має значення визначення категорії "громадське місце". Слід зазначити, що на сьогодні, діюче законодавство, в повній мірі, не розкриває дану категорію. Основним нормативно-правовим актом, що надає нам визначення дефініції "громадське місце" виступає ЗУ "Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення" від 22.09.2005 № 2899. Так відповідно до нього,

Громадське місце - частина (частини) будь-якої будівлі, споруди, яка доступна або відкрита для населення вільно, чи за запрошенням, або за плату, постійно, періодично або час від часу, в тому числі під'їзди, а також підземні переходи, стадіони.

Зазначене визначення є доволі невдалим та може бути ефективно застосовано виключно у відносинах пов'язаних з обігом тютюнових виробів, їх курінням тощо.

З іншого боку, відповідно до п. 20 розділу 4 Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генеральної прокуратури України № 139 від 06.0.2016 до **громадських місць** належать місця, що використовуються громадянами для спільної роботи, відпочинку, пересування, проведення масових заходів та інших потреб (вулиці, площі, вокзали, аеропорти,

магазини, кафе, бари, ресторани, музеї, клуби, пляжі в період їх роботи, а також громадський транспорт під час перебування в ньому громадян, ділянки лісу, поля під час проведення на їх території організованих масових зібрань), приміщення вокзалів, пасажирські (приміські) потяги, літаки, катери, пароплави, перони, платформи, пристані та інші місця під час очікування посадки та висадки пасажирів.

Не відносяться до громадських місць:

- приміщення, відведені для проживання (хоча б тимчасово), і тих, які виконують функції житла (власні домоволодіння, квартири, жилі кімнати будівель та приміщень готелів, гуртожитків, санаторіїв, пансіонатів, профілакторіїв, будинків відпочинку, кемпінгів);
- подвір'я приватних будинків;
- балкони, лоджії;
- території залізничних станцій, морських і річкових портів, аеропортів, вантажних районів та дворів, контейнерних площадок, території підприємств, установ та організацій залізничного, морського, річкового та повітряного транспорту, які не пов'язані з обслуговуванням пасажирів та які мають обмежений доступ;
- транспортні засоби тощо.

Образливе чіпляння до громадян.

Чіпляння - це докучлива поведінка, пов'язана з діями щодо ображення, які зневажають честь і гідність людини та утискають чию-небудь волю, причому у грубій розв'язній манері. Для всіх подібних випадків характерним є ігнорування волі та бажання оточуючих, прагнення нав'язати свою волю, а точніше - свавілля.

Можливі прояви образливого чіпляння:

- хапання за одяг;
- насильницьке утримання за руки;
- демонстративний зрив головного убору;
- навмисне загороджування виходу або проходу;
- вимога дати цигарку або пускання в обличчя диму від неї;
- утримання дівчини з непристойною пропозицією та інші подібні дії.

ВАЖЛИВО!!! При образливому чіплянні до громадян, що класифікується поліцейським як дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП) наявність потерпілого – ОБОВ'ЯЗКОВА.

Поліцейський не може самотійно, за іншу особу, встановлювати чи образливі для неї дії правопорушника, чи ні (можливо такі дії навіть приємні для окремих осіб 😊)

Інші подібні дії, що порушують громадський порядок та спокій громадян становлять широкий спектр різноманітних дій, що за певних обставин, можуть кваліфікуватись, як дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП).

Обов'язковою ознакою їх протиправності є те що вони **одночасно** порушують **громадський порядок і спокій громадян**. У випадку порушення лише громадського порядку (коли спокій громадян не порушується) зазначені дії особи не можуть кваліфікуватись як дрібне хуліганство.

Можливі прояви дрібного хуліганства:

- насильницьке вторгнення в громадські місця всупереч забороні певних осіб, покликаних слідкувати за порядком;
- безпідставне порушення спокою громадян телефонними дзвінками, лихослів'я по телефону;
- співання нецензурних пісень, розповідання вульгарних анекдотів групам людей;

- вигуки, свист під час демонстрації кінофільмів;
- гвалт, крики з хуліганських мотивів біля вікон громадян у нічний час;
- публічне справляння природних потреб у невідведених для цього місцях;
- поява у громадському місці в оголеному вигляді;
- самовільне без потреби зупинення комунального транспорту;
- нанесення непристойних малюнків на тротуари, стіни, паркани, двері чи вчинення написів нецензурного змісту;
- неправдиве повідомлення про смерть родичів, знайомих, якщо це не потягло тяжких наслідків;
- грубе порушення черг, яке супроводжується ображенням громадян та проявом неповаги до них;
- знищення або пошкодження з хуліганських мотивів якого-не-будь майна;
- зривання афіш, плакатів, газет, оголошень зі стендів;
- умисна (з бешкетництва) швидка їзда на автомобілях та мотоциклах по калюжах поблизу тротуарів, зупинок, інших місць скупчення людей тощо.

ВАЖЛИВО!!! При вчиненні хуліганський дій, що одночасно порушують громадський порядок та спокій громадян, місце їх вчинення (громадське місце або інше) не має значення для кваліфікації за ст. 173 КУпАП.

З суб'єктивної сторони дрібне хуліганство завжди вчиняється з прямим умислом. Воно не може бути вчинене з необережності, оскільки правопорушник завжди усвідомлює або повинен усвідомлювати, що своїми неправомірними діями посягає на громадський порядок.

Складовою суб'єктивної сторони дрібного хуліганства є *хуліганський мотив* – явна неповага особи до суспільства, до правил співжиття, особа зневажаючи відноситься до інших громадян, нахабно порушує їх спокій.

Відсутність в діях особи хуліганського мотиву (наприклад у випадку вчинення діяння з мотивів особистої неприязні, ревнощів, вираження своїх політичних поглядів тощо) не утворює суб'єктивну сторону правопорушення та як наслідок **унеможливорює притягнення до адміністративної відповідальності за ст. 173 КУпАП** у зв'язку відсутністю складу адміністративного правопорушення (відсутня суб'єктивна сторона).

Суб'єкт адміністративної відповідальності за дрібне хуліганство – загальний. Ним може бути особа, яка досягла на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку. Особи віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили дрібне хуліганство, підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах (ч. 2 ст. 13 КУпАП). З урахуванням характеру вчиненого правопорушення та особи правопорушника до зазначених осіб судом можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені ст. 24-1 КУпАП.

Протоколи про дрібне хуліганство складаються уповноваженими на те посадовими особами Національної поліції, а також органів управління Військової служби правопорядку у ЗСУ (про правопорушення, вчинені військовослужбовцями, військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів, а також працівниками ЗСУ під час виконання ними службових обов'язків) (ст. 255 КУпАП). Справи розглядаються суддями районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (ст. 221 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП) протягом однієї доби з дня одержання суддею протоколу про адміністративне правопорушення й інших матеріалів справи (ч. 2 ст. 277 КУпАП).

Ст. 173-1 КУпАП. Поширювання неправдивих чуток

Поширювання неправдивих чуток, що можуть викликати паніку серед населення або порушення громадського порядку, -

тягне за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти процентів заробітку.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст. 15 КУпАП)
Одна частина	Поширювання неправдивих чуток, що можуть викликати паніку серед населення або порушення громадського порядку	Штраф від 10 до 15 н.м.д.г. або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням 20% заробітку	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протягом доби	Заходи ст. 24-1 КУпАП	За дисциплін арним статутом

Об'єктом адміністративного правопорушення є суспільні відносини у сфері охорони громадського порядку.

З об'єктивної сторони дане правопорушення виражається у поширюванні неправдивих чуток, що можуть викликати паніку серед населення або порушення громадського порядку. В даному випадку до неправдивих чуток слід відносити будь-яке повідомлення переважно усного характеру про будь-кого та будь-що, яке суперечить (не відповідає) дійсності (формальний склад).

Суб'єкт адміністративної відповідальності за поширювання неправдивих чуток – загальний. Ним може бути особа, яка досягла на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку. До осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили це правопорушення, судом застосовуються заходи впливу, передбачені ст. 24-1 КУпАП.

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням особи до наслідків вчиненого нею діяння й характеризується наявністю вини у формі умислу чи необережності.

Протоколи за ст. 173-1 складаються уповноваженими на те посадовими особами (Національної поліції (ст. 255 КУпАП), а розглядаються суддями районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (ст. 221 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП) протягом однієї доби з дня одержання суддею протоколу про адміністративне правопорушення й інших матеріалів справи (ч. 2 ст. 277 КУпАП).

Стаття 174 КУпАП. Стрільба з вогнепальної, холодної металюної чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металюними снарядами несмертельної дії в

населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку

Стрільба з вогнепальної чи холодної металюної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогїчними за своїми властивостями металюними снарядами несмертьної дії або пневматичної зброї калїбру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду в населених пунктах і в не відведених для цього місцях, а також у відведених місцях з порушенням встановленого порядку -

тягне за собою накладення штрафу від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогїчними за своїми властивостями металюними снарядами несмертьної дії і бойових припасів.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст. 15 КУпАП)
Одна частина	Стрільба з вогнепальної чи холодної металюної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогїчними за своїми властивостями металюними снарядами несмертьної дії або пневматичної зброї калїбру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду в населених пунктах і в не відведених для цього місцях, а також у відведених місцях з порушенням встановленого порядку	Штраф від 100 до 150 н.м.д.г. з конфіскацією зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогїчними за своїми властивостями металюними снарядами несмертьної дії і бойових припасів	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протягом 15 діб	На загальних підставах	За дисциплїнарним статутом

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері громадського порядку та громадської безпеки. Це правопорушення характеризується високим рівнем суспільної небезпеки, оскільки може призвести до заподїяння більш тяжких наслідків (убивство, тілесні ушкодження різного ступеня важкості тощо).

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ст.174 КУпАП може виражатись у кількох альтернативних діях. Зокрема, це стрільба з вогнепальної чи холодної металюної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогїчними за своїми властивостями металюними снарядами несмертьної дії або пневматичної зброї калїбру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду: по-перше, в населених пунктах і в не відведених для цього місцях; по-друге, у відведених для цього місцях, однак з порушенням встановленого порядку.

Визначення перерахованих вище видів зброї закріплене в Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для

відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів", затвердженої наказом МВС України від 21.08.1998 р. № 622, а також в "Методиці криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів", затвердженій Рішенням розширеного засідання секції НКМР міністерства юстиції України з проблем трасології та судової балістики із залученням членів Координаційної ради з питань судової експертизи, Протокол від 15.01.1999 р.

Зокрема, **вогнепальною** визнається зброя, яка призначена для ураження цілей снарядами, що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння металевих зарядів) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що знаходиться на визначеній відстані. До пневматичної зброї належать пістолети, револьвери, гвинтівки калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, в яких снаряд (куля) приводиться в рух за рахунок стиснених газів.

До **пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії** належать такі пістолети і револьвери вітчизняного виробництва, які конструктивно призначені тільки для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії і технічно не придатні для стрільби бойовими патронами. При цьому їхня конструкція має забезпечувати неможливість взаємозаміни основних частин бойової і спортивної вогнепальної зброї, унеможлиблює здійснення пострілів в автоматичному режимі чергами.

Холодною зброєю є предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового заподіяння шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя в момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких ґрунтується на використанні м'язової сили людини.

ВАЖЛИВО!!! Зверніть увагу, що діюче законодавство не відносить до категорії зброї пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії (наприклад ФОРТ 12Р, ФОРТ 12РМ тощо). Стала в суспільстві назва: "травматична зброя" або "гумова зброя" є виключно сленговим визначенням та не використовується у офіційних нормативно-правових актах, тому застосування таких конструкцій у службових документах (рапорт, протокол адміністративного правопорушення, протокол вилучення тощо) є недопустимим.

Метальною холодною зброєю є предмети та пристрої, які призначені для ураження цілі на відстані. Така зброя розподіляється на: 1) просту металеву холодну зброю (ураження цілі обумовлено її контактом з предметом, який отримав направлений рух внаслідок безпосереднього прикладання до нього м'язового зусилля людини – металеві ножі, сюрікени та ін.); 2) механічну холодну зброю (ураження цілі обумовлено її контактом із снарядом, який отримав направлений рух внаслідок прикладання м'язового зусилля людини до механічного пристрою - луки, арбалети, пращі, тощо).

Об'єктивною стороною аналізованого правопорушення є протиправне діяння у вигляді стрільби, під якою необхідно розуміти провадження пострілів, ведення вогню. При цьому достатнім є здійснення хоча б одного пострілу із зазначених у статті 174 КУпАП видів зброї.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони цього правопорушення є місце його вчинення. Зокрема, це можуть бути: населені пункти, не відведені для стрільби місця, а також спеціально відведені для стрільби місця – тири, стрільбища тощо.

Суб'єкт адміністративної відповідальності за ст. 174 КУпАП – загальний. Ним може бути особа, яка досягла на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку. Особи віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вели стрільбу із визначених видів зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку, підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах (ч. 2 ст. 13 КУпАП). З урахуванням характеру вчиненого правопорушення та особи правопорушника до зазначених осіб можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені ст. 24-1 КУпАП.

З **суб'єктивної сторони** стрільба із визначених видів зброї в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку завжди вчиняється умисно, оскільки власник зброї завжди усвідомлює або повинен усвідомлювати, що своїми неправомірними діями посягає на громадський порядок і безпеку.

Протоколи за ст. 174 складаються уповноваженими на те посадовими особами Національної поліції, а також органів управління Військової служби правопорядку у ЗСУ (про правопорушення, вчинені військовослужбовцями, військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів, а також працівниками ЗСУ під час виконання ними службових обов'язків) (ст. 255 КУпАП). Такі справи розглядаються суддями районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (ст. 221 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП) у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання суддею протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи (ч. 1 ст. 277).

Відповідно до положень ч. 6 ст. 285 КУпАП по справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 174 КУпАП, щодо особи, якій вогнепальну зброю, а також бойові припаси ввірено у зв'язку з виконанням службових обов'язків або передано в тимчасове користування підприємством, установою, організацією, суд надсилає копію винесеної постанови, відповідному підприємству, установі або організації для відома і Міністерству внутрішніх справ України для розгляду питання про заборону цій особі користуватися вогнепальною зброєю.

ВАЖЛИВО!!! Зверніть увагу, що під час кваліфікації правопорушення передбаченого ст. 174 КУпАП слід враховувати можливість наявності ознак кримінального правопорушення передбаченого ст. 263 Кримінального кодексу України (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами).

2. Порядок складання матеріалів при виявленні правопорушень, що посягають на громадський порядок

Стаття 175-1 КУпАП. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях

Куріння тютюнових виробів у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради, -

тягне за собою попередження або накладення штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, -

тягне за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст. 15 КУпАП)
Ч.1	Куріння тютюнових виробів у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради	Попередження або штраф від 3 до 10 н.м.д.г.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП) та адміністративн а комісія (виключно за правопорушен ня вчиненні в місцях, що заборонені рішеннями органів місцевого самоврядуванн я) (ст. 218 КУпАП)	Протягом 15 діб	Заходи ст. 24-1 КУпАП	За дисциплін арним статутом
Ч.2	Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого ч. 1 ст. 175-1 КУпАП, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню	Штраф від 10 до 20 н.м.д.г.				

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері охорони здоров'я, забезпечення пожежної безпеки та громадського порядку.

Безпосереднім об'єктом правопорушення є норми законодавства (Закону України "Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення" від 22.09.2005 р. № 2899-IV), що регламентують попередження куріння тютюнових виробів, зниження рівня їх вживання серед населення, обмеження доступу до них дітей, охорони здоров'я населення від шкоди, що завдається їхньому здоров'ю внаслідок розвитку захворювань, інвалідності, а також смертності, спричинених курінням тютюнових виробів чи іншим способом їх вживання.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого статтею 175-1 КУпАП, вимагає при кваліфікації визначити спосіб вчинення правопорушення - куріння, предмет вчинення правопорушення – тютюнові вироби, а також місця куріння – заборонені законом місця.

Відповідно до Закону України "Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення" від 22.09.2005 № 2899-IV:

курінням тютюнових виробів визначено дії, що призводять до згорання тютюнових виробів, у результаті чого утворюється тютюновий дим, який виділяється в повітря та вдихається особою, яка їх курить;

до тютюнових виробів відносяться сигарети з фільтром або без фільтру, цигарки, сигари, сигарили, а також люльковий, нюхальний, смоктальний, жувальний тютюн, махорка та інші вироби з тютюну чи його замінників для куріння, нюхання, смоктання чи жування;

до місць, в яких заборонено куріння, віднесено місця зазначені в ч. 2 ст. 13 ЗУ "Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення" та місця заборонені рішеннями органів місцевого самоврядування.

Так відповідно до ч. 2 ст. 13 ЗУ "Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення" **забороняється куріння** тютюнових виробів, а також електронних сигарет і кальянів:

- у ліфтах і таксофонах;
- у приміщеннях та на території закладів охорони здоров'я;
- у приміщеннях та на території навчальних закладів;
- на дитячих майданчиках;
- у приміщеннях та на території спортивних і фізкультурно-оздоровчих споруд та закладів фізичної культури і спорту;
- у під'їздах житлових будинків;
- у підземних переходах;
- у транспорті загального користування, що використовується для перевезення пасажирів;
- у приміщеннях закладів ресторанного господарства;
- у приміщеннях об'єктів культурного призначення;
- у приміщеннях органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших державних установ;
- на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів.

Забороняється, **крім спеціально відведених для цього місць**, куріння тютюнових виробів:

- у приміщеннях підприємств, установ та організацій усіх форм власності;
- у приміщеннях готелів та аналогічних засобів розміщення громадян;
- у приміщеннях гуртожитків;
- в аеропортах та на вокзалах.

Для інформації! У місцях та закладах, де куріння **заборонено**, має бути розміщена наочна інформація, яка складається із графічного знака про заборону куріння та тексту такого змісту: "Куріння заборонено!".

У спеціально відведених для куріння місцях розміщується наочна інформація, яка складається із відповідного графічного знака та тексту такого змісту: "Місце для куріння. Куріння шкодить Вашому здоров'ю!".

Власник, уповноважені ним особи або орендарі відповідних споруд чи окремих приміщень зобов'язані відвести спеціальні місця для куріння.

Відповідальність за порушення законодавства про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення врегульовано статтею 20 Закону № 2899, згідно з якою за порушення норм цього Закону центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, застосовує фінансові санкції до суб'єктів господарювання, зокрема, у разі:

- розміщення попільничок або куріння у приміщеннях закладів ресторанного господарства - від однієї тисячі гривень до десяти тисяч гривень;
- не відведення спеціальних місць для куріння, не обладнання їх витяжною вентиляцією чи іншими засобами для видалення тютюнового диму, нерозміщення інформації, передбаченої частиною п'ятою статті 13 Закону № 2899, - від однієї тисячі гривень до десяти тисяч гривень.

ВАЖЛИВО!!! Зверніть увагу, що діюче законодавство (Закон № 2899) встановлює лише дванадцять заборонених місць для куріння, які потрібно знати поліцейському.

Розповсюдженою помилкою є стереотип, що склався в суспільстві, нібито куріння заборонено у громадських місцях.

Куріння заборонено лише в чітко визначених ч. 2 ст. 13 ЗУ 2899 місцях (їх 12).

Так наприклад куріння на вулиці (парк, сквер тощо) не заборонено законом.

Необхідно зауважити, що органи місцевого самоврядування можуть встановити додаткові заборонені місця для куріння. Так наприклад, місцева рада може віднести до заборонених місць: парки, бульвари, сквери, набережні, пляжі тощо. Але, необхідно звернути увагу, що реагування на куріння в зазначених місцях (складання протоколів про адміністративні правопорушення та винесення постанов по справі) НЕ входить до компетенції Національної поліції.

Поліцейські, які уповноважені документувати адміністративне правопорушення за ст. 175-1, мають знати, які місця визнані забороненими для куріння за рішеннями міської, селищної та сільської ради. Відповідно до статей, 222 та 255 КУпАП, поліція уповноважена складати протоколи про адміністративне правопорушення, розглядати справи та накладати стягнення за ст.175-1 справи про адміністративні правопорушення, за винятком тих, що вчинені у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради.

Відповідно до цього, адміністративні комісії та виконкоми міських, селищних та сільських рад складатимуть протоколи та розглядатимуть справи за ст.175-1 КУпАП, якщо правопорушення вчинено у місцях, заборонених рішеннями відповідної сільської, селищної, міської ради.

Згідно статті 222 КУпАП органи Національної поліції розглядають справу за статтею 175-1 (за винятком порушень, вчинених у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради), вноситься постанова на місці вчинення правопорушення.

ВАЖЛИВО!!! Якщо особа курить в місцях заборонених не Законом № 2899, а в місцях заборонених органом місцевого самоврядування – поліцейський НЕ має компетенції, а ні складати протоколи про адміністративні правопорушення, а ні виносити постанови по справі.

Реагування на зазначені правопорушення є виключною компетенцією уповноважених осіб органів місцевого самоврядування (наприклад "Муніципальної поліції" тощо).

У разі оспорювання допущеного порушення і адміністративного стягнення, поліцейські керуючись статтею 258 КУпАП згідно статті 255 КУпАП складають протоколи (за винятком порушень, вчинених у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради).

ВАЖЛИВО!!! Необхідно пам'ятати, що у зв'язку з тим, що розгляд справ про адміністративні правопорушення та винесення постанов за ст. 175-1 КУпАП віднесено до компетенції Національної поліції, дане провадження є скороченим, тобто без складання протоколу про адміністративне правопорушення (ст. 258 КУпАП).

Поліцейський уповноважений скласти протокол про адміністративне правопорушення за ст. 175-1 КУпАП виключно у випадку, якщо особа оспорує факт адміністративного правопорушення або не згодна з обраним видом адміністративного стягнення, а вже після того, виносить постанову по справі.

В такому разі, протокол про адміністративне правопорушення зазначається як додаток до постанови.

ВАЖЛИВО!!! Необхідно звернути увагу, що положення ст. 262 КУпАП не передбачає можливість застосування, поліцейським, у випадку вчинення адміністративного правопорушення за ст. 175-1 КУпАП адміністративного затримання особи.

Допускається лише доставлення особи (ст. 259 КУпАП), особистий огляд та огляд речей (ст. 264 КУпАП), вилучення речей та документів (ст. 265 КУпАП).

При кваліфікації правопорушення, вчиненого неповнолітніми особами, слід враховувати, що відповідно до статті 13 КУпАП, до осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили адміністративні правопорушення, судом застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24-1 цього Кодексу, серед яких є попередження.

При кваліфікації правопорушень, вчинених повнолітніми особами, слід враховувати:

по-перше, характер вчиненого правопорушення, особу правопорушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідальність, що передбачено ст. 33 КУпАП;

обставини, що пом'якшують відповідальність (щире розкаяння, вчинення правопорушення під впливом сильного душевного хвилювання або при збігу тяжких особистих чи сімейних обставин, вчинення правопорушення неповнолітнім; вчинення правопорушення вагітною жінкою або жінкою, яка має дитину віком до одного року).

По-друге, можливість звільнення від адміністративної відповідальності за малозначністю на підставі ст. 22 КУпАП. Як свідчить практика розгляду справ про адміністративні правопорушення за ст. 175-1 КУпАП, в більшості випадків, осіб, що притягувалися до адміністративної відповідальності, було звільнено від адміністративної відповідальності на підставі ст. 22 КУпАП.

Аналіз таких справ дав можливість зробити висновок, що при визначенні малозначності адміністративними комісіями виконками міських, селищних, сільських рад взято до уваги такі критерії як суспільна шкідливість вчиненого, наявність збитків завданих державі, суспільним інтересам або безпосередньо громадянам. При застосуванні ст. 22 КУпАП, враховувались такі пом'якшуючі обставини як щире каяття. Обтяжуючі обставини при розгляді справ встановлено не було.

Окрім того, виходячи з викладеного, при вирішенні питання щодо застосування ст. 22 КУпАП взято до уваги обстановку, в якій вчинено порушення, особу порушника – стан його здоров'я, матеріальне становище, наявність на утриманні малолітніх, неповнолітніх дітей чи недієздатних осіб.

Справи про адміністративні правопорушення, вчинені особами віком від 16 до 18 років, розглядаються судом (стаття 221 КУпАП). Поліцейський складає протокол про адміністративне правопорушення та передає матеріали справи до суду.

Стаття 178 КУпАП. Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді

Розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв на вулицях, у закритих спортивних спорудах, у скверах, парках, у всіх видах громадського транспорту (включаючи транспорт міжнародного сполучення) та в інших заборонених законом місцях, крім підприємств торгівлі і громадського харчування, в яких продаж пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на розлив дозволена відповідним органом місцевого самоврядування, або поява в громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль, -

тягне за собою попередження або накладення штрафу від одного до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після застосування заходів адміністративного стягнення, -

тягнуть за собою накладення штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яка двічі протягом року піддавалась адміністративному стягненню за розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або появу в громадських місцях у п'яному вигляді, -

тягнуть за собою накладення штрафу від шести до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до тридцяти годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст.15 КУпАП)
Ч.1	Розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв на вулицях, у закритих спортивних спорудах, у скверах, парках, у всіх видах громадського транспорту (включаючи транспорт міжнародного сполучення) та в інших заборонених законом місцях, крім підприємств торгівлі і громадського харчування, в яких продаж пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на розлив дозволена відповідним органом місцевого самоврядування, або поява в громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль	Попередження або штраф від 1 до 5 н.м.д.г.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)	Протягом доби	Заходи ст. 24-1 КУпАП	За дисциплінарним статутом
Ч.2	Дії, передбачені ч. 1 ст. 178 КУпАП, вчинені повторно протягом року після застосування заходів адміністративного стягнення	Штраф від 3 до 7 н.м.д.г.				
Ч.3	Дії, передбачені ч. 1 ст. 178 КУпАП, вчинені особою, яка двічі протягом року піддавалась	Штраф від 6 до 8 н.м.д.г. або громадські роботи на строк	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні			

	адміністративному стягненню за розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або появу в громадських місцях у п'яному вигляді	від 20 до 30 год., або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням 20 % заробітку, або адміністративний арешт на строк до 15 діб	суди (судді) (ст. 221 КУпАП)			
--	---	--	------------------------------	--	--	--

Об'єктом адміністративного правопорушення, передбаченого цією статтею, є не лише громадський порядок, а й людська гідність і громадська мораль. Взяті у сукупності людська гідність і громадська мораль є складовими громадського порядку, тому розпивання спиртних напоїв у заборонених законом місцях і поява в громадських місцях у стані сп'яніння, що ображає людську гідність та громадську мораль, належать до категорії найбільше поширених порушень громадського порядку, переслідуваних адміністративним законом.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ст. 178 КУпАП, може виражатись у двох альтернативних діях (формальний склад):

- 1) розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв;
- 2) поява у громадських місцях у п'яному вигляді.

Так, диспозиція статті містить заборону розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв на вулицях, у закритих спортивних спорудах, у скверах, парках, у громадському транспорті всіх видів та в інших заборонених законом місцях, крім підприємств торгівлі і громадського харчування, в яких продаж пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на розлив дозволена відповідним органом місцевого самоврядування. Проаналізуємо їх більш детально.

До 21.01.2010 р. положення ст. 178 КУпАП поширювались лише на випадки розпивання міцних алкогольних напоїв у громадських місцях. На сьогодні, з прийняттям Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження споживання і продажу пива та слабоалкогольних напоїв", до адміністративної відповідальності можуть притягуватись також особи, які вживають не лише міцні алкогольні напої, але й слабоалкогольні напої та пиво (окрім безалкогольного) в заборонених для цього місцях (а не лише в громадських місцях).

При кваліфікації дій особи за ст. 178 КУпАП необхідно брати до уваги визначення пива, алкогольних і слабоалкогольних напоїв, які закріплені в Законі України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів" від 19.12.1995 р. № 481.

Так, під **алкогольними напоями** необхідно розуміти продукти, одержані шляхом спиртового бродіння цукровмісних матеріалів або виготовлені на основі харчових спиртів з вмістом спирту етилового понад 0,5 відсотка об'ємних одиниць, які зазначені у товарних позиціях 2203, 2204, 2205, 2206, 2208 згідно з УКТ ЗЕД, а також з вмістом спирту етилового 8,5 відсотка об'ємних одиниць та більше, які зазначені у товарних позиціях 2103 90 30 00, 2106 90 згідно з УКТ ЗЕД.

Слабоалкогольні напої – це алкогольні напої з вмістом етилового спирту від 0,5 до 8,5 відсотка об'ємних одиниць та екстрактивних речовин не більш як 14,0 г на 100 куб. см, виготовлені на основі водно-спиртової суміші з використанням інгредієнтів, напівфабрикатів та консервантів, насичені чи ненасичені діоксидом вуглецю.

Пиво – це насичений діоксидом вуглецю пінистий алкогольний напій із вмістом спирту етилового від 0,5 відсотка об'ємних одиниць, отриманий під час бродіння

охмеленого сусла пивними дріжджами, що відноситься до товарної групи УКТ ЗЕД за кодом 2203.

До **безалкогольного пива** відноситься насичений діоксидом вуглецю пінистий напій, одержаний під час бродіння охмеленого сусла пивними дріжджами з об'ємною часткою спирту не більш як 0,5 відсотка, отриманий шляхом діалізу або переривання головного бродіння, або виготовлення пивного сусла зі зниженою часткою сухих речовин у початковому суслі, що відноситься до товарної групи УКТ ЗЕД за кодом 2202.

За сталою практикою, за розпивання *одеколонів, лосьйонів й інших одурманюючих рідин на спиртовій основі* особи також притягуються до адміністративної відповідальності за ст. 178 КУпАП.

Об'єктивна сторона правопорушення за ст. 178 КУпАП містить важливу кваліфікаційну ознаку – **місце**.

Так, **до заборонених місць** для розпивання алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива (крім безалкогольного) необхідно відносити:

- вулиці;
- закриті спортивні споруди;
- сквери;
- парки;
- всі види громадського транспорту (включаючи транспорт міжнародного сполучення);
- інших заборонених законом місця (додаткові місця).

Відповідно до положень ст. 15-2 ЗУ "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів" **до заборонених місць для споживання пива (крім безалкогольного), алкогольних та слабоалкогольних напоїв, вин столових** слід відносити:

- заклади охорони здоров'я, крім споживання столових вин на території санаторіїв у спеціально відведених місцях;
- навчальні та освітньо-виховні заклади;
- громадський транспорт;
- зупинках транспорту;
- підземні переходах;
- закладах культури;
- закриті спортивні споруди (крім пива у пластиковій тарі);
- ліфти;
- таксофони;
- дитячі майданчики;
- спортивні майданчики;
- приміщення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших державних установ.

ВАЖЛИВО!!! Розповсюдженою помилкою є стереотип, який склався в суспільстві та серед поліцейських, що розпивання алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива (крім безалкогольного) заборонено у громадських місцях.

Як встановлено вище, до заборонених місць, віднесено виключно 15 місць (5 визначені диспозицією ст. 178 КУпАП та 10 місць визначені ст. 15-2 Закону № 481).

На час проведення масових заходів сільські, селищні та міські ради в межах відповідної адміністративної території можуть заборонити або обмежити споживання пива (крім пива у пластиковій тарі), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових та куріння тютюнових виробів.

Заборонені місця для споживання пива (крім безалкогольного), алкогольних та слабоалкогольних напоїв, вин столових (ст. 15-2 ЗУ 481) мають певну схожість з місцями забороненими для куріння тютюнових виробів (ст. 13 ЗУ № 2899), але вони певним чином відрізняються.

ВАЖЛИВО!!! Зверніть увагу, що діюче законодавство забороняє розпивання алкогольних напоїв на вулиці, але не забороняє куріння тютюнових виробів на вулиці.

В свою чергу, куріння заборонено в під'їздах житлових будинків, а розпивання алкогольних напоїв у під'їздах не заборонено.

Варто підкреслити, що для притягнення особи до відповідальності за ст. 178 КУпАП досягнення стану алкогольного сп'яніння внаслідок уживання зазначених напоїв є не обов'язковим, оскільки достатньо самого факту їх розпивання в місцях, спеціально не встановлених для цих цілей.

Вчинення дій, які лише передують розпиванню (наприклад, розливання алкогольних напоїв у стакани), також слід кваліфікувати як адміністративний проступок.

Другою формою вираження об'єктивної сторони аналізованого правопорушення, є **поява в громадських місцях у п'яному вигляді, що ображає людську гідність і громадську мораль.** Відразу ж зауважимо, що особа не може бути притягнута до адміністративної відповідальності лише за сам факт появи в громадському місці в нетверезому стані, якщо її поведінка при цьому не виходила за рамки пристойності.

Адміністративно караними є лише такі її форми:

а) поведінка особи в стані сп'яніння явно порушує загальновизнані норми (непристойні висловлювання чи жести, грубі вигуки, нав'язливе чіпляння до громадян тощо);

б) особа має непристойний зовнішній вигляд, який викликає відразу (брудний, мокрий, розстебнутий одяг тощо);

в) через сп'яніння особа повністю чи значною мірою втратила орієнтування (безцільно стоїть чи безцільно пересувається з місця на місце, у неї порушена координація рухів, звідси – нестійкість, хитка хода);

г) п'яний повністю безпорадний (в непритомному стані).

Для притягнення особи до відповідальності за ст. 178 КУпАП не має значення, які саме алкогольні напої вживала особа (пиво, міцні чи слабоалкогольні напої), а також місце їх уживання (громадське місце чи власне житло).

ВАЖЛИВО!!! Зверніть увагу, що диспозиція ст. 178 КУпАП передбачає відповідальність за появу в громадському місці у п'яному вигляді, а не в стані сп'яніння (це різні категорії).

П'яний вигляд особи не потребує проведення огляду на визначення стану сп'яніння, рівня сп'яніння тощо.

В принципі, особа може бути цілком тверезою, але прекрасно симулювати п'яний вигляд, що ображає людську гідність та громадську мораль.

Суб'єкт адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 178 КУпАП, загальний. Ним може бути будь-яка осудна фізична особа, яка досягла 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується умислом, який може бути як прямим, так і непрямым.

Протоколи за ст. 178 складаються уповноваженими на те посадовими особами Національної поліції, а також органів управління Військової служби правопорядку у ЗСУ (про правопорушення, вчинені військовослужбовцями, військовозобов'язаними та

резервістами під час проходження зборів, а також працівниками ЗСУ під час виконання ними службових обов'язків) (ст. 255 КУпАП).

Працівники органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання, уповноважені розглядати справи про правопорушення, передбачені ч. 1 та ч. 2 ст. 178 (ст. 222 КУпАП), а судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів – справи, передбачені ч. 3 ст. 178 КУпАП (ст. 221 КУпАП).

Такі справи розглядаються за місцем їх вчинення або за місцем проживання порушника (ч. 3 ст. 276 КУпАП) протягом доби з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи (ч. 2 ст. 277 КУпАП).

Стаття 180 КУпАП. Доведення неповнолітнього до стану сп'яніння

Доведення неповнолітнього до стану сп'яніння батьками неповнолітнього, особами, які їх замінюють, або іншими особами -

тягне за собою накладення штрафу від шести до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст. 15 КУпАП)
Одна частина	Доведення неповнолітнього до стану сп'яніння батьками неповнолітнього, особами, які їх замінюють, або іншими особами	Штраф від 6 до 8 н.м.д.г.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП) Адміністратив ні комісії (ст. 218 КУпАП)	Протягом 15 діб	Не є суб'єктом правопо рушення	За дисциплін арним статутом

Об'єктом адміністративного правопорушення, передбаченого цією статтею, є суспільні відносини в сфері охорони громадського порядку та захисту здоров'я молоді.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого аналізованою статтею, полягає в доведенні неповнолітнього до стану сп'яніння його батьками, особами, які їх замінюють, або іншими особами (формальний склад).

При цьому слід мати на увазі, що згідно ст. 1 Закону України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" неповнолітні – це громадяни віком до 18 років. Водночас, Сімейний кодекс України (ст. 6) дає дещо інше визначення: неповнолітньою вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років. До досягнення чотирнадцятирічного віку особа вважається малолітньою.

Доведення особи до стану сп'яніння – це активні дії (безпосереднє розливання) чи бездіяльність (не реагування на активні дії інших осіб) сторонніх осіб, внаслідок яких настало сп'яніння такої особи. Це може бути спонукання (шляхом особистого прикладу) або психічного чи фізичного примусу неповнолітнього до вживання алкогольних напоїв, у результаті чого він перебуває в стані сп'яніння. При цьому ступінь сп'яніння не має значення для кваліфікації дій особи за ст. 180 КУпАП. Достатньо довести факт

перебування неповнолітнього в нетверезому стані. Цей факт може бути встановлений безпосередньо працівниками поліції, уповноваженими складати протокол про таке правопорушення, а також на підставі огляду, проведеного в закладах охорони здоров'я.

Якщо буде встановлено, що неповнолітній систематично (2 і більше разів) втягувався в пияцтво однією і тією ж особою, то винна в цьому особа підлягає кримінальній відповідальності за ст. 304 КК України.

Суб'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ст. 180 КУпАП, характеризується умисною формою вини (прямим або непрямым умислом).

Суб'єкт адміністративного правопорушення спеціальний. Ним можуть бути батьки неповнолітнього, особи, які їх замінюють, або будь-які інші фізичні осудні особи, які досягли 18-річного віку.

Протоколи за ст. 180 КУпАП складаються уповноваженими на те посадовими особами Національної поліції (ст. 255 КУпАП), і розглядаються працівниками органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання (ст. 222 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП).

Також, справи про адміністративні правопорушення за ст. 180 (крім справ щодо батьків неповнолітніх або осіб, які їх замінюють) можуть розглядатись адміністративними комісіями при виконавчих органах міських, сільських, селищних рад (ст. 218 КУпАП) за місцем проживання порушника (ч. 5 ст. 276 КУпАП), або ж виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад (ст. 219 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП).

Такі справи розглядаються у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи (ч. 1 ст. 277 КУпАП).

Стаття 180-1 КУпАП. Порушення порядку перебування дітей у закладах, у яких провадиться діяльність у сфері розваг, або закладах громадського харчування

Порушення встановленого законом порядку перебування дітей у закладах, у яких провадиться діяльність у сфері розваг, або закладах громадського харчування -

тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, громадян - власників підприємств чи уповноважених ними осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності від двадцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке саме порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, громадян - власників підприємств чи уповноважених ними осіб, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст.15 КУпАП)
Ч.1	Порушення встановленого законом порядку перебування дітей у закладах, у яких провадиться діяльність у	Штраф від 20 до 50 н.м.д.г.	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді)	Протягом 15 діб	Заходи ст. 24-1 КУпАП	За дисциплінарним статутом

	сфері розваг, або закладах громадського харчування		(ст. 221 КУпАП)			
Ч.2	Дії, передбачені ч. 1 ст. 180-1 КУпАП, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке саме порушення	Штраф від 50 до 100 н.м.д.г.				

Об'єктом адміністративного правопорушення, передбаченого цією статтею, є суспільні відносини в сфері охорони громадського порядку та захисту здоров'я молоді.

Об'єктивна сторона аналізованого правопорушення полягає у порушенні встановленого законом порядку перебування дітей у закладах, у яких провадиться діяльність у сфері розваг, або закладах громадського харчування (формальний склад).

Правила перебування дітей у закладах, у яких провадиться діяльність у сфері розваг, або закладах громадського харчування визначені в ст. 20-1 Закону України "Про охорону дитинства" від 26.04.2001 р.

Згідно вказаної статті, діти віком до 16 років з двадцять другої до шостої години можуть перебувати у закладах, у яких провадиться діяльність у сфері розваг, або закладах громадського харчування лише в присутності принаймні одного з батьків чи іншого законного представника дитини або особи, яка її супроводжує і несе за неї персональну відповідальність.

Власники закладів, у яких провадиться діяльність у сфері розваг, або закладів громадського харчування та уповноважені ними особи зобов'язані вживати заходів щодо недопущення у такі заклади з двадцять другої до шостої години дітей до 16 років без супроводження зазначених вище осіб.

Власники закладів, у яких провадиться діяльність у сфері розваг, або закладів громадського харчування та уповноважені ними особи мають право у період з двадцять другої до шостої години вимагати у відвідувачів таких закладів документи, що підтверджують досягнення ними 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ст. 180-1 КУпАП, характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Суб'єкт адміністративного правопорушення спеціальний. Ним можуть бути посадові особи підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, громадяни – власники підприємств чи уповноважені ними особи, а також громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності.

ВАЖЛИВО!!! Необхідно звернути увагу, що при визначені належного суб'єкта правопорушення за ст. 180-1 КУпАП, слід виходити з його посадових обов'язків та повноважень щодо контролю за перебуванням дітей у заборонений час.

Так не є суб'єктом правопорушення за ст. 180-1 КУпАП – бармени, офіціанти, реалізатори, продавці тощо до посадових повноважень яких не віднесено функції контролю за порядком перебуванням дітей у закладі.

Протоколи за ст. 180-1 КУпАП складаються уповноваженими на те посадовими особами Національної поліції (ст. 255 КУпАП), і розглядаються суддями районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (ст. 221 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП) у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи (ч. 1 ст. 277 КУпАП).

Стаття 181 КУпАП. Азартні ігри, ворожіння в громадських місцях

Участь в організованих без дозволу азартних іграх (карти, рулетку, "наперсток" та інші) на гроші, речі та інші цінності -

тягнуть за собою попередження або накладення штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією грального приладдя, а також грошей, речей та інших цінностей, що є ставкою у грі, або без такої.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, -

тягнуть за собою накладення штрафу від семи до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією грального приладдя, а також грошей, речей та інших цінностей, що є ставкою у грі, або без такої.

Ворожіння у громадських місцях -

тягне за собою попередження або накладення штрафу від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст.15 КУпАП)
Ч.1	Участь в організованих без дозволу азартних іграх (карти, рулетку, "наперсток" та інші) на гроші, речі та інші цінності	Попередження або штраф від 3 до 7 н.м.д.г. з можливою конфіскацією грального приладдя, а також грошей, речей та інших цінностей, що є ставкою у грі	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протягом 15 діб	Заходи ст. 24-1 КУпАП	За дисциплінарним статутом
Ч.2	Дії передбачені ч. 1 ст. 181 КУпАП, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за ч. 1 ст. 181 КУпАП	Штраф від 7 до 25 н.м.д.г. з можливою конфіскацією грального приладдя, а також грошей, речей та інших цінностей, що є ставкою у грі				
Ч.4	Ворожіння у громадських місцях	Попередження або штраф від 3 до 5 н.м.д.г.	Адміністративна комісія (ст. 218 КУпАП)			

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері громадського порядку.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого аналізованою статтею, полягає у кількох альтернативних діях:

- 1) участь в організованих без дозволу азартних іграх (карти, рулетку, "наперсток" та інші) на гроші, речі та інші цінності;
- 2) ворожіння у громадських місцях.

Згідно Закону України "Про заборону грального бізнесу в Україні" від 15.05.2009 р., в Україні забороняється гральний бізнес та участь в азартних іграх.

Азартна гра – це будь-яка гра, обов'язковою умовою участі в якій є сплата гравцем грошей, у тому числі через систему електронних платежів, що дає змогу учаснику як отримати виграш (приз) у будь-якому вигляді, так і не отримати його залежно від випадковості.

До азартних ігор **не відносяться**:

- 1) організація та проведення лотерей;
- 2) організація та проведення творчих конкурсів, спортивних змагань тощо, незважаючи на те передбачається чи не передбачається їх умовами грошовий або майновий виграш;
- 3) гра в більярд, гра в кеглі (боулінг) та інші ігри, які проводяться без одержання гравцем призу (виграшу);
- 4) гра на гральних автоматах типу "кран-машина" (двокоординатні автомати), де як виграш (приз) гравець отримує виключно матеріальні речі (іграшки, цукерки тощо);
- 5) розіграші на безоплатній основі з рекламуванням (популяризацією) окремого товару, послуги, торгової марки, знаків для товарів і послуг, найменування або напрямів діяльності суб'єктів господарювання, комерційної програми з видачею виграшів у грошовій або майновій формі;
- 6) розіграші у вигляді конкурсів (ігор, вікторин), умови яких передбачають безоплатне набуття особою статусу її учасника та отримання учасником, який виявив кращі особисті знання та вміння, виграшів у грошовій або майновій формі за особисту перемогу;
- 7) розіграші на безоплатній основі для розважальних, благодійних або пізнавальних цілей.

Організація і проведення азартних ігор – це діяльність організаторів азартних ігор, що здійснюється з метою створення умов для здійснення азартних ігор та видачі виграшів (призів) учасникам азартних ігор. При цьому організатори азартних ігор – це фізичні та юридичні особи - суб'єкти підприємницької діяльності, що здійснюють діяльність з організації і проведення азартних ігор з метою отримання прибутку.

До учасників азартних ігор відносяться фізичні особи з повною цивільною дієздатністю, що беруть участь в азартних іграх. Саме учасники і притягуються до адміністративної відповідальності за цією статтею. До суб'єктів господарювання, які організовують і проводять на території України азартні ігри, застосовуються фінансові санкції згідно Закону України "Про заборону грального бізнесу в Україні".

Наступною формою об'єктивної сторони правопорушення, передбаченого ст. 181 КУпАП, є **ворожіння у громадських місцях**.

Ворожіння – це діяльність яка полягає в передбаченні майбутнього чи минулого за якимись прикметами на картах, кавовій гущі, зірках, фотографії тощо за певну винагороду. При цьому адміністративно-карним є ворожіння, яке проводиться лише в громадських місцях.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю вини у формі умислу.

Суб'єктом правопорушення може бути особа, якій виповнилося 16 років. При цьому за ч. 1 та ч. 2 ст. 181 суб'єктом є лише учасники азартних ігор, а за ч. 3 – особи, які здійснюють ворожіння.

Протоколи за ст. 181 КУпАП складаються уповноваженими на те посадовими особами Національної поліції (ст. 255 КУпАП). Справи про адміністративні правопорушення, передбачені частинами першою і другою ст. 181 КУпАП розглядаються судьями районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (ст. 221 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП). Справи про адміністративні

правопорушення за ч. 4 ст. 181 КУпАП розглядаються адміністративними комісіями при виконавчих органах міських, сільських, селищних рад (ст. 218 КУпАП) за місцем проживання порушника (ч. 5 ст. 276 КУпАП), або ж виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад (ст. 219 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП). Такі справи розглядаються у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи (ч. 1 ст. 277 КУПАП).

Стаття 181-1 КУпАП. Заняття проституцією

Заняття проституцією -
тягне за собою попередження або накладення штрафу від п'яти до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, -
тягнуть за собою накладення штрафу від восьми до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст.15 КУпАП)
Ч.1	Заняття проституцією	Попередження або штраф від 5 до 10 н.м.д.г.	Адміністратив на комісія (ст. 218 КУпАП)	Протягом 15 діб	Заходи ст. 24-1 КУпАП	За дисциплін арним статутом
Ч.2	Дії, передбачені ч. 1 ст. 181-1 КУпАП, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення	Штраф від 8 до 15 н.м.д.г.	Національна поліція (ст. 222 КУпАП)			

Об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері громадської моралі.

Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого статтею, полягає у занятті проституцією.

Заняття проституцією – це здійснення статевих контактів за матеріальну винагороду, або ж надання послуг комерційного сексу. Проституція – це рід занять, що виражається у систематичному вступі жінок і чоловіків у безладні статеві стосунки за винагороду або будь-яку іншу форму відшкодування. Винагорода є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони цього правопорушення, якщо її немає, то і немає складу правопорушення.

Сексуальні послуги можуть оплачуватися найрізноманітнішим чином: в національній чи іноземній валюті, речами, продуктами харчування, різного роду послугами соціально-побутового або соціально-культурного призначення тощо. Заняття проституцією характеризується тим, що сексуальні послуги можуть надаватися в будь-якій, у тому числі й неприродній (непристойній) формі, що залежить від бажання й потреб статевого партнера й досягнутої про це угоди.

Характерною ознакою дій, що утворюють об'єктивну сторону адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 181-1 КУпАП, є їхня добровільність. У випадках,

коли особа чинить такі дії під впливом примусу з боку інших осіб – склад адміністративного проступку відсутній і за певних умов винні особи можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю вини у формі прямого умислу.

Суб'єктом правопорушення може бути особа як жіночої, так і чоловічої статі, якій виповнилося 16 років.

ВАЖЛИВО!!! Нагадаємо, що розгляд правопорушення за ст. 181-1 КУпАП відноситься до компетенції Національної поліції (ст. 222 КУпАП).

Але у випадку вчинення правопорушення неповнолітньою особою (до 18-ти років) поліцейський складає протокол про адміністративне правопорушення та направляє його для розгляду до суду (ст. 221 КУпАП).

Протоколи за ст. 181-1 КУпАП складаються уповноваженими на те посадовими особами Національної поліції (ст. 255 КУпАП), і розглядаються або адміністративними комісіями при виконавчих органах міських рад (ч. 1 ст. 218) за місцем проживання порушника (ч. 5 ст. 276 КУпАП), або працівниками органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання (ст. 222 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП). Такі справи розглядаються у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи (ч. 1 ст. 277 КУпАП).

Стаття 182 КУпАП. Порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях

Порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях -

тягне за собою попередження або накладення штрафу на громадян від п'яти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і накладення штрафу на посадових осіб та громадян - суб'єктів господарської діяльності - від п'ятнадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу на громадян від п'ятнадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією звуковідтворювальної апаратури, піротехнічних засобів, інших предметів порушення тиші або без такої і на посадових осіб та громадян - суб'єктів господарської діяльності - від п'ятдесяти до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією звуковідтворювальної апаратури, піротехнічних засобів, інших предметів порушення тиші.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст.15 КУпАП)
Ч.1	Порушення вимог законодавчих та інших	Попередження або штраф на	Адміністратив ні комісії (ст.	Протягом 15 діб	Заходи ст. 24-1	На загальних

	нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях	громадян від 5 до 15 н.м.д.г. Штраф на посадових осіб та громадян - суб'єктів господарської діяльності - від 15 до 30 н.м.д.г.	218 КУпАП) Національна поліція (ст. 222 КУпАП)		КУпАП	підставах
Ч.2	Дії, передбачені ч. 1 ст. 182 КУпАП, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення	Штраф на громадян від 15 до 30 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із можливою конфіскацією звуковідтворювальної апаратури, піротехнічних засобів, інших предметів порушення тиші Штраф на посадових осіб та громадян - суб'єктів господарської діяльності - від 50 до 150 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією звуковідтворювальної апаратури, піротехнічних засобів, інших предметів порушення тиші	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)			

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері охорони громадського порядку та забезпечення громадського спокою.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у порушенні вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях (формальний склад).

Основні організаційно-правові засади захисту населення від шкідливого впливу шуму визначені в ст. 24 Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" від 24.02.1994 р. Згідно вказаного нормативно-правового акту, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи,

організації та громадяни при здійсненні будь-яких видів діяльності з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму **зобов'язані:**

- здійснювати відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами;

- забезпечувати під час роботи закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу, культури, при проведенні концертів, дискотек, масових святкових і розважальних заходів тощо рівні звучання звуковідтворювальної апаратури та музичних інструментів у приміщеннях і на відкритих площадках, а також рівні шуму в прилеглих до них жилих і громадських будівлях, що не перевищують рівнів, установлених санітарними нормами;

- вживати заходів щодо недопущення впродовж доби перевищень рівнів шуму, встановлених санітарними нормами, в таких приміщеннях і на таких територіях (захищені об'єкти):

- 1) жилих будинків і прибудинкових територіях;
- 2) лікувальних, санаторно-курортних закладів, будинків-інтернатів, закладів освіти, культури;
- 3) готелів і гуртожитків;
- 4) розташованих у межах населених пунктів закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу;
- 5) інших будівель і споруд, у яких постійно чи тимчасово перебувають люди;
- 6) парків, скверів, зон відпочинку, розташованих на території мікрорайонів і груп житлових будинків.

Шум на захищених об'єктах при здійсненні будь-яких видів діяльності не повинен перевищувати рівнів, встановлених санітарними нормами для відповідного часу доби. У нічний час, з двадцять другої до восьмої години на захищених об'єктах забороняються гучний спів і викрики, користування звуковідтворювальною апаратурою та іншими джерелами побутового шуму, проведення салютів, феєрверків, використання піротехнічних засобів.

Проведення на захищених об'єктах ремонтних робіт, що супроводжуються шумом, **забороняється у робочі дні з двадцять першої до восьмої години, а у святкові та неробочі дні – цілодобово.** Власник або орендар приміщень, у яких передбачається проведення ремонтних робіт, зобов'язаний повідомити мешканців прилеглих квартир про початок зазначених робіт. За згодою мешканців усіх прилеглих квартир ремонтні та будівельні роботи можуть проводитися також у святкові та неробочі дні. Шум, що утворюється під час проведення будівельних робіт, не повинен перевищувати санітарних норм цілодобово.

Водночас, при кваліфікації дій правопорушників за ст. 182 КУпАП необхідно враховувати, що наведені вище вимоги щодо додержання тиші та обмежень певних видів діяльності, що супроводжуються шумом, не поширюються на випадки:

- 1) здійснення в закритих приміщеннях будь-яких видів діяльності, що супроводжуються шумом, за умов, що виключають проникнення шуму в прилеглі приміщення, в яких постійно чи тимчасово перебувають люди;
- 2) здійснення в закритих приміщеннях будь-яких видів діяльності, що супроводжуються шумом, за умов, що виключають проникнення шуму за межі таких приміщень;
- 3) попередження та/або ліквідації наслідків аварій, стихійного лиха, інших надзвичайних ситуацій;
- 4) надання невідкладної допомоги, попередження або припинення правопорушень;
- 5) попередження крадіжок, пожеж, а також виконання завдань цивільної оборони;
- 6) проведення зборів, мітингів, демонстрацій, походів, інших масових заходів, про які завчасно сповіщено органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування;

7) роботи обладнання і механізмів, що забезпечують життєдіяльність жилих і громадських будівель, за умов вжиття невідкладних заходів щодо максимального обмеження проникнення шуму в прилеглі приміщення, в яких постійно чи тимчасово перебувають люди;

8) відзначення встановлених законом святкових і неробочих днів, днів міст, інших свят відповідно до рішення місцевої ради, проведення спортивних змагань;

9) проведення салютів, феєрверків, інших заходів з використанням вибухових речовин і піротехнічних засобів у заборонений час за погодженням з уповноваженим органом місцевого самоврядування в порядку, передбаченому правилами додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях.

Сільські, селищні, міські ради затверджують правила додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, якими з урахуванням особливостей окремих територій (курортні, лікувально-оздоровчі, рекреаційні, заповідні тощо) установлюються заборони та обмеження щодо певних видів діяльності, що супроводжуються утворенням шуму, а також встановлюється порядок проведення салютів, феєрверків, інших заходів з використанням вибухових речовин і піротехнічних засобів. Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування в межах повноважень, встановлених законом, забезпечують контроль за додержанням керівниками та посадовими особами підприємств, установ, організацій усіх форм власності, а також громадянами санітарного та екологічного законодавства, правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, інших нормативно-правових актів у сфері захисту населення від шкідливого впливу шуму.

Суб'єкт адміністративного проступку загальний. Ним можуть бути громадяни, які досягли 16-річного віку, а також громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі необережності.

Протоколи за ст. 182 КУпАП складаються уповноваженими на те посадовими особами Національної поліції, а також органів управління Військової служби правопорядку у ЗСУ (про правопорушення, вчинені військовослужбовцями, військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів, а також працівниками ЗСУ під час виконання ними службових обов'язків) (ст. 255 КУпАП). Справи про адміністративні правопорушення, передбачені ч. 1 ст. 182 КУпАП розглядаються адміністративними комісіями при виконавчих органах міських, сільських, селищних рад (ст. 218 КУпАП) за місцем проживання порушника (ч. 5 ст. 276 КУпАП), або ж виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад (ст. 219 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП), або ж працівниками органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання (ст. 222 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП). Справи про адміністративні правопорушення за ч. 2 ст. 182 КУпАП розглядаються суддями районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (ст. 221 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП). Такі справи розглядаються у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи (ч. 1 ст. 277 КУпАП).

Стаття 184 КУпАП. Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей

Ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей -

тягне за собою попередження або накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, -

тягнуть за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено цим Кодексом, -

тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Вчинення неповнолітніми діянь, що містять ознаки злочину, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, якщо вони не досягли віку, з якого настає кримінальна відповідальність, -

тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Невиконання рішення органу опіки та піклування щодо визначення способів участі у вихованні дитини та спілкуванні з нею того з батьків, хто проживає окремо від дитини, -

тягне за собою накладення штрафу від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Діяння, передбачене частиною п'ятою цієї статті, вчинене повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, -

тягне за собою накладення штрафу від ста п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та тимчасове обмеження того з батьків, з ким проживає дитина, у праві виїзду за межі України та обмеження у праві керування транспортним засобом - до виконання рішення в повному обсязі.

Умисне порушення встановленого законом обмеження щодо строку перебування дитини за межами України у разі самостійного вирішення питання про тимчасовий виїзд дитини за межі України тим із батьків, з яким рішенням суду визначено або висновком органу опіки та піклування підтверджено місце проживання цієї дитини, -

тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття/ частина	Об'єктивна сторона (протиправне діяння)	Санкції (види стягнень)	Орган, що уповноважений розглядати справу (ст.ст.118-222 КУпАП)	Строки розгляду справи (ст.277 КУпАП)	Відповід альність неповно- літніх (ст.13 КУпАП)	Відповід альність військово службовц ів (ст.15 КУпАП)
Ч.1	Ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей	Попередження або штраф від 50 до 100 н.м.д.г.	Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (судді) (ст. 221 КУпАП)	Протягом 15 діб	Не є суб'єктом відповіда льності	За дисциплін арним статутом
Ч.2	Дії передбачені ч. 1 ст. 184 КУпАП, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення	Штраф від 100 до 300 н.м.д.г.				

ч.3	Вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за КУпАП	Штраф на батьків або осіб, які їх замінюють, від 50 до 100 н.м.д.г.				
ч.7	Умисне порушення встановленого законом обмеження щодо строку перебування дитини за межами України у разі самостійного вирішення питання про тимчасовий виїзд дитини за межі України тим із батьків, з яким рішенням суду визначено або висновком органу опіки та піклування підтверджено місце проживання цієї дитини	Штраф на батьків або осіб, що їх замінюють, від 100 до 200 н.м.д.г.				

Забезпечення прав дитини є одним з основних завдань діяльності держави та її виконавчих органів. Особливу роль в зазначеній сфері відіграють органи Національної поліції, що в межах своєї компетенції, реагують на правопорушення пов'язані з ухиленням батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері охорони прав та інтересів дитини.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у таких альтернативних діях:

1) ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей (ч. 1 ст. 184 КУпАП) (формальний склад);

2) вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено КУпАП (ч. 2 ст. 184 КУпАП) (матеріальний склад);

3) вчинення неповнолітніми діянь, що містять ознаки злочину, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, якщо вони не досягли віку, з якого настає кримінальна відповідальність (ч. 3 ст. 184 КУпАП) (матеріальний склад);

4) невиконання рішення органу опіки та піклування щодо визначення способів участі у вихованні дитини та спілкуванні з нею того з батьків, хто проживає окремо від дитини (ч. 5 ст. 184 КУпАП);

5) умисне порушення встановленого законом обмеження щодо строку перебування дитини за межами України у разі самостійного вирішення питання про тимчасовий виїзд дитини за межі України тим із батьків, з яким рішенням суду визначено або висновком органу опіки та піклування підтверджено місце проживання цієї дитини (ч. 7 ст. 184 КУпАП).

Слід зазначити, що диспозиція даної норми є бланкетною, тобто відсилає до інших нормативно-правових актів, які в свою чергу, повинні конкретизувати зазначені обов'язки.

Згідно з рішенням Конституційного Суду України від 09.07.1998 у справі про тлумачення терміну "законодавство" визначено, що під законодавством слід розуміти (охоплюється) закони України, чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також постанови Верховної Ради України, укази Президента України, декрети і постанови Кабінету Міністрів України, прийняті в межах їх повноважень та відповідно до Конституції України і законів України.

Тобто, якщо вказані акти передбачають обов'язки батьків відносно дітей, які стосуються забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання останніх, то за порушення таких батьків мають притягувати до відповідальності згідно з ч. 1 ст. 184 КУпАП (зокрема, про обов'язки, які щодо дітей повинні виконувати батьки, йдеться в ст.ст. 150 і 180 Сімейного кодексу України та ст. 12 Закону України "Про охорону дитинства").

Відповідно до статті 150 Сімейного кодексу України обов'язками батьків щодо виховання та розвитку дитини є наступні:

- батьки зобов'язані виховувати дитину в дусі поваги до прав та свобод інших людей, любові до своєї сім'ї та родини, свого народу, своєї Батьківщини;
- батьки зобов'язані піклуватися про здоров'я дитини, її фізичний, духовний та моральний розвиток;
- батьки зобов'язані забезпечити здобуття дитиною повної загальної середньої освіти, готувати її до самостійного життя;
- батьки зобов'язані поважати дитину.

Передача дитини на виховання іншим особам не звільняє батьків від обов'язку батьківського піклування щодо неї. Забороняються будь-які види експлуатації батьками своєї дитини. Забороняються фізичні покарання дитини батьками, а також застосування ними інших видів покарань, які принижують людську гідність дитини.

Відсутність чіткої конкретизації протиправних дій батьків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей породжує проблематику визначення працівником поліції об'єктивної сторони даного правопорушення.

Слід зазначити, що на нашу думку, неналежне виконання обов'язків щодо виховання дітей являє собою бездіяльність батьків, внаслідок якої зазначені обов'язки виконуються неякісно та не в повному обсязі. Наприклад, залишення впродовж тривалого строку дитини без будь-якого нагляду, ухилення від виховання дітей, незабезпечення безпечних умов перебування за місцем проживання чи в іншому місці, невжиття заходів щодо їх лікування, безпідставне обмеження в харчуванні, одязі, інших предметах першої необхідності, штучне створення незадовільних побутових умов тощо.

ВАЖЛИВО!!! Необхідно звернути увагу, що судовою практикою дефініція "ухилення", в аспекті застосування ст. 184 КУпАП, розуміється як систематичні дії, які тягнуть за собою постійне порушення батьківських обов'язків. Встановлення разового (епізодичного) порушення батьками своїх обов'язків у більшості справ не породжувало складу адміністративного правопорушення (Постанова апеляційного суду Черкаської області від 21.02.2017 справа № 712/1840/17).

Іншою проблемою притягнення осіб до адміністративної відповідальності за ч. 1 ст. 184 КУпАП є різний підхід до визначення судами категорії "неповнолітня особа". Так, наприклад, ст. 6 Сімейного кодексу України визначає, що неповнолітньою вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років (до чотирнадцяти років дитина вважається малолітньою). У свою чергу, ст. 1 ЗУ "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" закріплює, що неповнолітніми є громадяни віком до вісімнадцяти років.

Інші частини (друга, третя, четверта) ст. 184 КУпАП здебільшого не викликають складностей при визначенні об'єктивної сторони зазначеного правопорушення (повторність дій, дитиною скоєння адміністративного правопорушення або злочину).

Відповідно до положень ч. 5 ст. 157 Сімейного кодексу той із батьків, з яким за рішенням суду визначено або висновком органів опіки та піклування підтверджено місце

проживання дитини, самостійно вирішує питання тимчасового виїзду за межі України на строк, що не перевищує одного місяця, з метою лікування, навчання, участі дитини в дитячих змаганнях, фестивалях, наукових виставках, учнівських олімпіадах та конкурсах, екологічних, технічних, мистецьких, туристичних, дослідницьких, спортивних заходах, оздоровлення та відпочинку дитини за кордоном, у тому числі у складі організованої групи дітей, та у разі, якщо йому відомо місце проживання іншого з батьків, який не ухиляється та належно виконує батьківські обов'язки, інформує його шляхом надсилання рекомендованого листа про тимчасовий виїзд дитини за межі України, мету виїзду, державу прямування та відповідний часовий проміжок перебування у цій державі.

У разі умисного порушення одним з батьків місячного строку перебування дитини за межами України у разі самостійного вирішення питання про тимчасовий виїзд дитини за межі України, він несе адміністративну відповідальність за ч. 7 ст. 184 КУпАП.

Суб'єкт адміністративного проступку – спеціальний – це батьки, або особи, що їх замінюють.

Крім того, необхідно звернути увагу на проблематику визначення суб'єкта правопорушення у випадку відсутності у дитини батьків, опікунів, піклувальників. За приписами ст. 245 Сімейного кодексу України якщо дитина постійно проживає у закладі охорони здоров'я, навчальному або іншому дитячому закладі, функції опікуна та піклувальника щодо неї покладаються на адміністрацію цих закладів. Таким чином, вважаємо за можливе притягнення до адміністративної відповідальності за ст. 184 КУпАП саме керівників закладу, в якому постійно проживає така дитина (Постанова апеляційного суду Миколаївської області від 19.04.2010, справа № 33-191/10).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини у формі умислу або необережності. За ч. 7 ст. 184 КУпАП – виключно умисна форма вини.

ВАЖЛИВО!!! Необхідно звернути увагу, що Національна поліція складає протоколи про адміністративні правопорушення лише за частинами 1-3 та 7 ст. 184 КУпАП. За ч. 4 ст. 184 КУпАП – протоколи можуть складатись також й слідчими (в тому числі й органів досудового розслідування Національної поліції). Розгляд правопорушень за ст. 184 КУпАП відноситься до виключної компетенції судів (ст. 221 КУпАП).

Справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 184 КУпАП розглядаються або судьями районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (ст. 221 КУпАП) за місцем вчинення правопорушення (ч. 1 ст. 276 КУпАП) у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи (ч. 1 ст. 277 КУПАП).

Алгоритм дій працівника поліції щодо реагування на виявлені правопорушення та збору доказової бази за ст. 184 КУпАП, в цілому, ні чим не відрізняється від загальноприйнятого підходу та здебільшого залежить від способу ухилення батьків від виконання своїх обов'язків. Конкретизація алгоритму дій поліцейського визначається положеннями КУпАП, зокрема ст. 251, що визначає перелік доказів у справах про адміністративні правопорушення та покладає обов'язок щодо повноти їх збору на суб'єкта складання протоколу про адміністративне правопорушення. Серед відомчих нормативно-правових актів необхідно звернути увагу на Інструкцію з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затверджену наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376.

Окремо слід наголосити, що до справ про адміністративні правопорушення за ч. 3 та ч. 4 ст. 184 КУпАП необхідно обов'язково долучати докази, що підтверджують

встановлення вини неповнолітньої особи у скоєнні адміністративного або кримінального правопорушення, наприклад, копію постанови про закриття справи про адміністративне правопорушення (додаток 8 до Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції) тощо.